

Sygn. akt I C 1071/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR del. Michał Jank

Protokolant : sekr. sąd. Magdalena Sokołowska

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2017 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa S. J. (1)

przeciwko (...) Izbie (...) w G.

o nakazanie i zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda S. J. (1) na rzecz pozwanej (...) Izby (...) w G. kwotę 557 zł (pięćset pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

I C 1071/15

UZASADNIENIE

Powód S. J. (1) wniosł o nakazanie pozwanej (...) Izbie (...) w G. złożenia oświadczenia - przeproszenia powoda za naruszenie jego dóbr osobistych, do którego doszło wskutek fałszywego oskarżenia go przez rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępcę aktem oskarżenia i popierania tego aktu przed sądem dyscyplinarnym poprzez przypisanie mu czynów nieprawdziwych, nieliczących z godnością zawodu, podrywając tym samym zaufanie do niego jako adwokata, godzących w dobre imię jego i adwokatury. Wniósł także o zasądzenie kwoty 600 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę wskutek bezprawnego działania organów pozwanej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2015 r. do dnia zapłaty. Wniósł także o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, iż rzecznik dyscyplinarny wyłącznie na podstawie fałszywych dowodów wszczął przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne, które następnie zakończył skierowaniem aktu oskarżenia i jego popieraniem przed sądem dyscyplinarnym. Postawione mu zarzuty były całkowicie bezpodstawne, niepoparte żadnymi dowodami i nielogiczne. Przed wniesieniem aktu oskarżenia rzecznik dyscyplinarny ani jego zastępca nie zweryfikowali fałszywych oskarżeń, nie dokonali szeregu czynności wyjaśniających, nie przesłuchali kluczowych świadków, a także nie zaznajomili powoda z zebrany materiał dowodowy. Zdaniem powoda postępowanie było nierzetelne, sprzeczne z zasadą obiektywizmu, domniemania niewinności oraz prawa do obrony. Zdaniem powoda nieprzeprowadzenie dowodów było działaniem świadomym i celowym, aby nie dopuścić do pociągnięcia do odpowiedzialności innego adwokata oraz rzecznika dyscyplinarnego. W pozwie powód szeroko argumentował i udowadniał bezpodstawność stawianych mu zarzutów. Zdaniem powoda sąd dyscyplinarny winien był zwrócić akt oskarżenia celem uzupełnienia braków dochodzenia, ewentualnie samodzielnie przeprowadzić dowody, które wykazałyby bezpodstawność zarzutów. Zachowanie organów pozwanej naruszyło godność i dobre imię powoda.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) Izba (...) w G. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, iż nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, który jest adwokatem i podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej przewidzianej przepisami ustawowymi. Postępowanie to toczyło się zaś w sposób prawidłowy. Nie można również mówić o bezprawności w działaniach pozwanej. Sam fakt wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego nie stanowi o naruszeniu dóbr osobistych, skoro postępowanie to opiera się na przepisach prawa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 maja 2011 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego (...) Rady (...) w G. skierował przeciwko adw. S. J. (1) akt oskarżenia zarzucając mu iż:

- będąc pełnomocnikiem z wyboru J. M. w sprawie o alimenty z powództwa D. M. (1) kontaktował się ze swoim przeciwnikiem procesowym bez poinformowania o tym działaniu ustanowionego w sprawie pełnomocnika powódki
- będąc pełnomocnikiem z wyboru J. M. w sprawie o rozwód toczącego się przeciwko S. M. (1) kontaktował się ze świadkiem w sprawie D. M. (1) w celu uzyskania pozaprocessowo wiedzy o sprawie
- sporządził notatkę z 17 września 2010 r. w której pomówił adw. M. G. (1) o działania sprzeczne z zasadami etyki adwokackiej

W uzasadnieniu aktu oskarżenia wskazano m.in., że materiał dowodowy daje podstawę do stwierdzenia, że w dniach 15 i 22 września 2010 r. obwiniony spotkał się z D. M. (1) w obecności jej ojca i osób trzecich. W spotkaniach tych nie brał udziału pełnomocnik D. M. (1), brak też dowodów na to, że pełnomocnik wiedział o tych spotkaniach. Wskazano, iż obwiniony kontaktował się z D. M. (1) również w innych okolicznościach. Podniesiono też, że pozyskał on w trakcie rozmów z D. M. (1) w obecności J. M. informacje, które mogły postawić przeciwnika procesowego w niekorzystnym świetle. Wskazano także w uzasadnieniu, że w notatce obwinionego z 17 września 2010 r. znalazło się stwierdzenie, że adw. M. G. (1) wspólnie z S. M. (1) zmusił D. M. (1) do podpisania pełnomocnictwa adw. M. G. (1) do reprezentowania jej w sprawie o alimenty przeciwko J. M., czemu stanowczo zaprzeczył M. G. (1) oraz D. M. (1).

/dowód: akt oskarżenia - k .7-9/

Powyższy akt oskarżenia został wniesiony po przeprowadzeniu postępowania przez Rzecznika Dyscyplinarnego (...) Rady (...) w ramach którego zebrano następujący materiał dowodowy i przeprowadzono następujące czynności:

1. Notatka S. J. (1) z 17.09.2010 r., w której wskazał, iż w dniu 15.09.2010 r. do jego kancelarii przybył jego klient J. M. z córką D.. Według notatki córka mówiła, iż została podstępnie wywieziona przez matkę i dziadków i zawieziona do szpitala psychiatrycznego; D. M. (1) mówiła też, że chce być z ojcem, że jej matka nadużywa alkoholu, że boi się jej i jest zastraszana. Podobnie wyrażała się o zachowaniu adw. M. G. (1), twierdziła, że była przez nich zmuszana do podpisania pełnomocnictwa dla adwokata G..
2. Protokół z wypowiedzi D. M. (1) z 21.09.2010 r. w kancelarii adw. S. J. (1), w którym wskazano, że D. M. (1) oświadczyła, że jej matka nadużywa alkoholu, została podstępnie wywieziona do szpitala psychiatrycznego, jest manipulowana przez matkę, dziadków i adwokata G.
3. Pismo D. M. (1) z 10.05.2010 r. w którym wskazała ona m.in., iż S. J. (1) namawiał ją do złożenia przed sądem oświadczenia, w którym wskaże że, że jej pełnomocnik działa wbrew jej woli. Wskazała, że S. J. (1) kontaktował się z nią pod nieobecność jej pełnomocnika.
4. Pismem z 6.10.2010 r. adw. M. G. (1) wskazał, iż był pełnomocnikiem D. M. (1), co było zgodne z jej wolą. Wskazał, iż D. M. (1) jest osobą chwiejną, ulega namowom innych osób. Podnosił w swym piśmie, iż S. J. (1) kontaktował się z

przeciwnikiem procesowym swego klienta bez wiedzy pełnomocnika przeciwnika procesowego i uzyskiwał od D. M. (1) pozaprosowo informacje, które chciał wykorzystać w postępowaniu sądowym. Wskazał, iż nigdy nie zmusił D. M. (1) do podpisania pełnomocnictwa, a gdy dowiedział się o pomówienie go przez tą osobę o działanie wbrew jej woli - natychmiast zaprzestał kontaktów z tą osobą.

5. Pismem z 7.10.2010 r. M. G. (1) poinformował, iż zamierza wystąpić przeciwko S. J. (1) z pozwem o ochronę dóbr osobistych w związku z ich naruszeniem poprzez sporządzenie notatki z 17 września 2010 r.

6. Pismo D. M. (1) z 8.10.2010 r., w którym wskazała, iż jej ojciec i S. J. (1) wymusili na niej pomówienie adwokata M. G. (1) o czyny, których nie popełnił. Wskazała, że S. J. (1) wielokrotnie spotykał się z nią w tajemnicy przez jej pełnomocnikami,

7. Pismem z 8 .10.2010 r. S. M. (1) poinformowała Sąd Okręgowy w Gdańsku, iż S. J. (1) zataił przed sądem, iż dwukrotnie spotkał się z D. M. (1) w obecności J. M. i rozpytywał ją na jej temat. D. M. (1) odmówiła podpisania notatek z tego spotkania. Wskazała także w treści pisma, iż S. J. (1) podżegał D. M. (1) do pomówienia jej i adwokata M. G. (1).

8. Pismo B. i A. S. z 12.10.2010 r., w który wskazano, że S. J. (1) wielokrotnie kontaktował się z D. M. (1) pod nieobecność jej pełnomocnika i nakłaniał ją do fałszywych zeznań, a także do zeznania przed sądem, iż jej pełnomocnik działa wbrew jej woli.

9. Pismo S. M. (1) z 18.10.2010 r., w którym wskazała, że D. M. (1) kontaktowała się z ojcem i S. J. (1) pod nieobecność pełnomocnika D. M. (1), nadto, że D. M. (1) udzieliła dobrowolnie pełnomocnictwa adw. G., a na skutek działań jej ojca i S. J. (1) bezpodstawnie oskarżyła swego pełnomocnika, że ten zmusił ją do podpisania pełnomocnictwa

10. Pismem z 27 października 2010 r. (...) Izba (...) w G. zwróciła się do Rzecznika Dyscyplinarnego o wszczęcie co najmniej postępowania wyjaśniającego wobec adwokata M. G. (1) i adwokata S. J. (1) wskazując, iż gdyby potwierdziły się zarzuty dotyczące kontaktów adw. J. z przeciwnikiem procesowym bez udziału pełnomocnika przeciwnika, to godziłoby to w podstawowe zasady wykonywania zawodu adwokata.

11. Postanowieniem z 15.11.2010 r. Rzecznik Dyscyplinarny (...) Rady (...) wszczął postępowanie dyscyplinarne wobec adw. S. J. (1) zarzucając mu kontaktowanie się z przeciwnikiem procesowym swojego klienta bez udziału pełnomocnika tegoż przeciwnika, kontaktowanie się ze świadkiem celem uzyskania pozaprosowo wiedzy o sprawie, pomówienie adw. M. G. (1) w sporządzonej notatce z 17 września 2010 r. oraz świadome podanie nieprawdy w treści pozwu odnośnie stosunków panujących w rodzinie stron procesu; odpis postanowienia przesłano stronom, w tym adw. S. J. (1);

12. Pismem z 22.12.2010 r. powód złożył odwołanie od postanowienia z 15.11.2010 r. wskazując w jego treści na brak rzetelności w prowadzonym postępowaniu, wskazując na uchybienia w tym postępowaniu, a także na okoliczności wyłączające jakąkolwiek jego odpowiedzialność

13. W dniu 16 lutego 2011 r. zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przesłuchał S. J. (1) na okoliczność stawianych mu zarzutów. S. J. (1) potwierdził swoje wyjaśnienia zawarte w piśmie z 22.12.2010 r.

14. W dniu 23 lutego 2011 r. w prowadzonym postępowaniu dyscyplinarnym przesłuchano świadka M. G. (1), który podtrzymał swoje twierdzenia zawarte w piśmie z 6 października 2010 r. Wskazał także, iż S. J. (1) kontaktował się z D. M. (1) bez udziału jej pełnomocników i uzyskiwał od niej informacje. Zeznał również, że S. J. (1) nakłonił D. M. (1) do złożenia nieodpowiadających prawdzie zeznań, z których wynikać miało, że pełnomocnik działa wbrew jej woli.

15. Pismem z 23 lutego 2011 r. Zastępca Rzecznika dyscyplinarnego wezwał D. M. (1) do stawienia się celem przesłuchania w charakterze świadka

16. Pismo D. M. (1) z 28 lutego 2011 r., w którym poinformowała Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego, iż nie może się stawić na przesłuchanie z uwagi na stan zdrowia psychicznego. Wskazała w piśmie, że przebywała w szpitalu

psychiatrycznym z uwagi na przeżycia, których doświadczyła na skutek spotkań ze S. J. (1). Wskazała w tym piśmie, iż dobrowolnie udzieliła pełnomocnictwa adw. M. G. (1) do prowadzenia sprawy o alimenty. Wskazała też w piśmie, że jej ojciec wspólnie z adwokatem S. J. (1) nakłonili ją, aby przed sądem zeznała, że pełnomocnictwo podpisała pod przymusem, wbrew jej woli. Gdy tak uczyniła, jej pełnomocnik - adw. G. zaprzestał kontaktu z nią i odmówił dalszej reprezentacji. Oświadczyła, iż adwokat G. nigdy nie zachował się w stosunku do niej niewłaściwie, nieetycznie, nie działał na jej szkodę

/dowód: notatka z 17.09.2010 r. - k. 21; protokół z wypowiedzi D. M. (1) - k. 22; oświadczenie J. M. - k. 23; pisma M. G. - k. 192-195 ; pisma D. M. (1) z 10.05.2010 r., z 28.02.2010 r., z 8.10.2010 r. - k. 10, 11, 218-219; pismo z 12.10.2010 r. - k. 13-14; protokół zeznań M. G. - k. 215-216; pisma S. M. (1) - k. 12, 198; pismo (...) z 27.10.2010 r. - k. 199-200; postanowienie z 15.11.2010 r. - k. 207-208; zarządzenie - k. 209; pisma powoda - k. 211-213; protokół zeznań S. J. - k. 214/

O przesłaniu aktu oskarżenia do Sądu Dyscyplinarnego Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego

powiadomił powoda pismem z 17 maja 2011 r.

Przed przesłaniem aktu oskarżenia powód nie został zaznajomiony z zebraniem materiałem dowodowym.

/okoliczności bezsporne; nadto pismo z 17.05.2010 r. - k. 220/

Pierwszą rozprawę przed sądem dyscyplinarnym wyznaczono na dzień 28 września 2011 r.

W piśmie z 11 września 2011 r. D. M. (1) poinformowała, iż nie stawi się na rozprawę i

powtórzyła swoje oskarżenia wobec S. J. (1).

Pismem z 7.09.2011 r. powód wniósł o zwrot akt do postępowania przygotowawczego celem jego uzupełnienia.

Rozprawa z 28 września 2011 r. została odroczona z uwagi na złożony przez powoda wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko zastępcy rzecznika dyscyplinarnego.

/dowód: pismo powoda - k. 225; pismo D. M. - k. 222-224; zawiadomienie o rozprawie - k. 221; protokół rozprawy - k. 226-228; wniosek - k. 229-231/

Przed sądem dyscyplinarnym odbyło się szereg rozpraw: w dniach 7 grudnia 2011 r., 15

lutego 2012 r., 18 kwietnia 2012 r., 13 czerwca 2012 r., 4 lipca 2012 r., 12 września 2012 r., 14 listopada 2012 r.

Z uwagi na zgłoszony przez powoda wniosek z 14 listopada 2012 r. o wyłączenie składu orzekającego od rozpoznawania niniejszej sprawy kolejna rozprawa odbyła się w dniu 10 października 2013 r., na której to z uwagi na zmianę składu sądu postanowiono prowadzić sprawę od początku.

Z uwagi na złożony w dniu 12 listopada 2013 r. wniosek o wyłączenie sędziego sądu dyscyplinarnego rozprawa z 20 listopada 2013 r. uległa odroczeniu. Kolejna rozprawa odbyła się w dniu 25 czerwca 2014 r., a następnie 10 września 2014 r., która z kolei została odroczona na termin z urzędu z uwagi na złożony w piśmie z 29 sierpnia 2014 r. wniosek o wyłączenie od rozpoznawania sprawy członków Sądu Dyscyplinarnego. Wniosek o wyłączenie sędziów został oddalony postanowieniem z 4 listopada 2014 r. W odpowiedzi powód złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznawania sprawy sędziów, którzy wydali orzeczenie z 4 listopada 2014 r.

W dniu 14 stycznia 2015 r. odbyła się kolejna rozprawa. W dniu 5 lutego 2015 r. powód złożył kolejny wniosek o wyłączenie od rozpoznawania sprawy sędziego sądu dyscyplinarnego.

Postanowieniem z 16 marca 2016 r. postępowanie w sprawie umorzono z uwagi na przedawnienie karalności.

Na wskazanych powyżej posiedzeniach Sądu Dyscyplinarnego odbierano wyjaśnienia od

powoda, przesłuchiowano świadków, w tym również zawnioskowanych przez obwinionego. Nie przesłuchano natomiast D. M. (1).

/dowód protokoły rozpraw - k. 241-248, 255-28, 273-281, 284-293, 297-310, 320-331, 332-348, 356-360, 370-379 ; pismo z 29.08.2014 r. - k. 353-355; postanowienie z 4.11.2014 r. - k. 363-364; pismo z 18.11.2014 r. - k. 365-366; pismo z 5.02.2015 r. - k. 386-388; postanowienie z 16.03.2016 r. - k. 389/

W toku postępowania przed Sądem Dyscyplinarnym powód składał szereg pism, w których

wnosił o zwrot akt sprawy celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego, składał wnioski dowodowe, argumentował brak podstaw do zarzucania mu jakichkolwiek czynów.

/dowód: pisma powoda - k. 232-233, 249-254, 270-272, 311-317, 349-352, 361, 367-369/

W toku postępowania przed sądem dyscyplinarnym pisma składały również D. M. (1) i S. M. (1). W pismach tych podtrzymywały swoje zarzuty wobec powoda. D. M. (1) składała wnioski dowodowe.

/dowód: pisma D. M. i S. M. - k. 237, 238-240, 282, 294-296, 318-319/

Na skutek pisma S. J. (1) toczyło się postępowanie dyscyplinarne (...)

przeciwko adw. A. K. i adw. M. G. (1) w kierunku wyjaśnienia, czy adw. M. G. (1) udzielając pomocy D. M. (1) działał na jej szkodę, zaś adw. A. K. - jako pełnomocnik D. M. (1) - w toczącej się sprawie sądowej złożyła świadomie nieprawdziwe oświadczenie swego klienta pomawiające adw. S. J. (1).

Postanowieniem z 20 listopada 2010 r. Rzecznik Dyscyplinarny umorzył to postępowanie stwierdzając, iż nie ma podstaw do przyjęcia, że zaistniały zarzucane im czyny.

Na skutek odwołania S. J. (1) Sąd Dyscyplinarny postanowieniem z 8 czerwca 2011 r. uchylił powyższe postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wskazał, iż zachodzi konieczność uzupełnienia materiału dowodowego o przesłuchanie D. M. (1), S. J. (1), A. K., o dokumenty z akt postępowania dyscyplinarnego przeciwko S. J. (1), rozważania dopuszczenia dowodu z akt sprawy sądowej, z zeznań adw. M. G. (1), z zeznań S. M. (1) i B. i A. S..

Pismem z 31 lipca 2012 r. S. J. (1) zwrócił się do (...) Rady (...) o objęcie nadzorem postępowania dyscyplinarnego o sygn., (...) wskazując w uzasadnieniu, iż nie przeprowadzono do tej pory żadnych czynności dowodowych zaleconych postanowieniem z 8 czerwca 2011 r.

Postanowieniem z 2 października 2012 r. Rzecznik Dyscyplinarny (...) Rady (...) przekazał przedmiotową sprawę celem merytorycznego rozpoznania Rzecznikowi Dyscyplinarnemu (...) Rady (...) w P..

/dowód: postanowienie - k. 61-62 akt (...); postanowienie z 8.06.2011 r. - k. 135 i nast.; pismo z 31.07.2012 r. - k. 167 akt (...)

W dniu 6 sierpnia 2015 r. S. J. (1) złożył wniosek o wszczęcie postępowania

dyscyplinarnego przeciwko wiceprezesowi (...) Rady (...) adw. J. G. oraz Dziekanowi (...) Rady (...) adw. D. S. zarzucając im uchylenie się od podjęcia z urzędu czynności i niezwiązanie (...) Rady (...) w G. celem zbadania okoliczności stworzenia fałszywych dowodów przez adw. M. G. (1), zapobieżenie fałszywemu oskarżeniu adw. J. przez rzecznika dyscyplinarnego. Zarzucił im także dopuszczenie do nieprzeprowadzenia przez rzecznika dyscyplinarnego postępowania dyscyplinarnego przeciwko adw. M. G. (1) w sprawie (...), a także niewszczęcie postępowania

dyscyplinarnego przeciwko rzecznikowi dyscyplinarnemu i jego zastępcom winnym uchylenia się od obowiązku, nadużycia uprawnień i nieodwołanie adw. J. T. z funkcji rzecznika.

/dowód: wniosek z 6.08.2015 r. - k. 1-3 akt (...)/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w sprawie

dokumenty. Treść tych dokumentów, w zakresie w jakim obrazuje ona przebieg postępowania dyscyplinarnego, podejmowane tam czynności, zgromadzony materiał dowodowy oraz sposób zakończenia tych postępowań nie był kwestionowany przez strony i Sąd nie znalazł podstaw do podważania wiarygodności powyższych dowodów w tym zakresie. Zaznaczyć należy, iż Sąd nie oceniał dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy pod kątem ustalenia, czy faktycznie powód dopuścił się czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia sporządzonym w postępowaniu dyscyplinarnym; ocena taka nie była konieczna, gdyż nie to było przedmiotem niniejszego postępowania. Ustalenie, czy powód dopuścił się czynów zarzucanych w akcie oskarżenia sporządzonym przez rzecznika dyscyplinarnego czy też jego zastępcę należało do sądu dyscyplinarnego działającego na podstawie przepisów ustawy Prawo o adwokaturze.

Odnosnie zeznań świadków wskazać należy, iż ich zeznania nie wniosły do sprawy żadnych istotnych elementów. Świadkowie zasłaniaли się w znacznej części niepamięcią szczegółów postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko powodowi, to co sobie przypominali pokrywało się z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z treści art. 23 kc. wynika, że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Z art. 24 § 1 kc wynika zaś, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Z treści powyższych przepisów wynika jednoznacznie, iż dla uwzględnienia roszczenia opartego o art. 24 kc konieczne było wykazanie, przez powoda, iż doszło do naruszenia jego dobra osobistego wskutek działania innego podmiotu. Powód nie musiał zaś wykazywać bezprawności działania dla uwzględnienia żądania zaniechania tego działania czy też usunięcia jego skutków. To pozwany musiał wykazać brak bezprawności jego działania. Z drugiej jednak strony z art. 24 § 1 in fine wynika, że dla uwzględnienia żądania zadośćuczynienia powód musiał wykazać bezprawność w działaniu pozwanego.

Powód wskazywał, iż wskutek wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego naruszona została jego godność i dobre imię.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że ocena, czy działanie naruszyło dobro osobiste, dokonywana jest na podstawie obiektywnego kryterium. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie jest dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości osoby zainteresowanej (tak SN w wyr. z 4.4.2001 r., III CKN 323/00, Legalis). Sąd powinien rozważyć, czy typowa, przeciętna osoba na miejscu pokrzywdzonego uznałaby określone działanie za naruszenie dobra osobistego oraz czy w odczuciu społecznym określone zachowanie zakwalifikowane może być jako naruszające dobra osobiste (stanowisko to uznać można za utrwalone w orzecznictwie; zob. wyr. SN z 25.4.1989 r., I CR 143/89, OSP 1990, Nr 9, poz. 330; wyr. SN z 11.3.1997 r., III CKN 33/97, OSN 1997, Nr 6-7, poz. 93; uzasadnieniu

wyr. SN z 26.10.2001 r., V CKN 195/01, Legalis; uzasadnieniu wyr. SN z 23.5.2002 r., IV CKN 1076/00, OSN 2003, Nr 9, poz. 121; wyr. SN z 5.4.2002 r., II CKN 953/00, Legalis; wyr. SN z 22.1.2014 r., III CSK 123/13, Biul. SN 2014, Nr 6).

Zdaniem Sądu rozpoznającego niemniejszą sprawę nie można uznać, kierując się miernikiem obiektywnym, że wszczęcie i prowadzenie postępowania dyscyplinarnego narusza dobra osobiste powoda. Prowadziłoby to bowiem do sytuacji, w której każde postępowania sądowe, przygotowawcze czy też dyscyplinarne narusza dobra osobiste osoby, przeciwko której to postępowanie jest prowadzone. Doprowadziłoby to do kuriozalnej sytuacji, w której za każdym razem organ prowadzący to postępowanie dopuszczałby się naruszenia dobra osobistego. O naruszeniu dóbr osobistych nie można mówić nawet wówczas, jeżeli w toku tego postępowania dopuszczono się pewnych uchybień proceduralnych, źle oceniono materiał dowodowy czy też nie uwzględniono wszystkich wniosków dowodowych składanych przez osobę, przeciwko której toczy się to postępowanie. Osobie takiej przysługują bowiem określone narzędzia prawne umożliwiające skorygowanie tych błędów. Podkreślić też należy, że w ramach instrumentów ochrony cywilnoprawnej ochrona dóbr osobistych ma charakter wyjątkowy, w związku z czym sięganie do jej mechanizmów powinno następować z odpowiednią ostrożnością i powściągliwością bez tendencji do sztucznego poszerzania katalogu tych dóbr np. o dobra i wartości chronione konstytucyjnie, czy też konwencyjnie, w szczególnym aspekcie tej ochrony. W związku z powyższym za dobra osobiste, ściśle związane z istotą człowieczeństwa nie można uznać ani prawa do informacji publicznej ani podstawowej zasady procesu karnego - a to domniemania niewinności, chronionej też konwencją, bez względu na ich znaczenie w życiu każdego człowieka (wyrok s.apel. w Katowicach z 13.02.2014 r., V ACa 535/12). Analogicznie stwierdzić należy, iż także prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd w postępowaniu toczącym się bez nieuzasadnionej zwłoki, choć samo w sobie stanowi prawo gwarantowane Konstytucją RP, nie stanowi jednak nowego dobra osobistego podlegającego ochronie.

Z art. 23 kc wynika, że katalog dóbr osobistych jest katalogiem otwartym, trudno uznać, by skutki prowadzenia przeciwko powodowi postępowania dyscyplinarnego wkraczały w sferę jego dóbr osobistych. Przeciwnie, wszczęcie postępowania dyscyplinarnego na skutek pism osób trzecich, a następnie wniesienie aktu oskarżenia miało na celu sprawdzenie słuszności zarzutów stawianych powodowi w związku z podejmowanymi przez niego działaniami w ramach wykonywania obowiązków adwokata. Skoro zaś powód jest członkiem adwokatury, należy do izby adwokackiej, uznać należy, że godził się na obowiązujący tam sposób wyjaśniania tego rodzaju wątpliwości w trybie postępowania przed sądem dyscyplinarnym. Zatem nie może doszukiwać się ograniczania swojej wolności (dysponowania czasem), wskutek wszczęcia i prowadzenia przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego skoro przystępując do adwokatury zgadzał się na regulacje takie postępowanie dopuszczające (wyrok s.apel. w Lublinie z 20.01.2015 r., I ACa 677/14).

Nie bez znaczenia jest też fakt, iż postępowanie dyscyplinarne miało charakter wewnętrzny, nie ma dowodów na to, że fakt jego wszczęcia i prowadzenia dotarł do wiadomości bliżej nieokreślonej liczby osób, pomijając uczestników tego postępowania. Członkowie sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny i jego zastępcy mieli obowiązek zachowania w tajemnicy faktu wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego wobec powoda. Nie ma dowodów, które potwierdzałyby twierdzenie powoda, iż to postępowanie spowodowało, iż w oczach osób postronnych traktowany jest on jako osoba nieuczciwa, o nadwątlonej reputacji.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że odpowiedzialność niemajątkowa za naruszenie (lub zagrożenie) dóbr osobistych oparta jest na zasadzie bezprawności. Oparcie ochrony na zasadzie bezprawności jest cechą wspólną ochrony praw podmiotowych bezwzględnych (np. praw rzeczowych) - tak trafnie P. Księżak, [w:] Pyziak-Szafnicka, Komentarz KC, s. 281. Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego (tak m.in. SN w wyr. z 25.10.1982 r., I CR 239/82, Legalis; uzasadnieniu wyr. SN z 14.5.2003 r., I CKN 463/01, OSP 2004, Nr 2, poz. 22; M. Sośniak, Bezprawność zachowania jako przesłanka odpowiedzialności cywilnej za czyny niedozwolone, Kraków 1959, s. 108 i n.). O uznaniu zachowania sprawcy naruszenia za bezprawne decydują kryteria obiektywne (tak trafnie SN w wyr. z 11.9.1981 r., II CR 297/81, Legalis oraz w uzasadnieniu wyr. z 7.11.2002 r., II CKN 1293/00, OSN 2004, Nr 2, poz. 27; wyr. SN z 25.10.1982 r., I CR 239/82, Legalis).

Zdaniem Sądu nie można w niniejszej sprawie mówić o bezprawności działań podejmowanych przez organy pozwanej Izby. Jak zgodnie wskazuje się w orzecznictwie sądowym wszczęcie czy też kontynuowanie postępowania dyscyplinarnego nie może samo przez się być uznane za naruszenie jego dóbr osobistych, chyba że organ wszczynający to postępowanie ma świadomość, że zarzucanego czynu oskarżony (obwiniony) nie popełnił i celowo prowadzi takie postępowanie, aby osiągnąć pozaprawny cel, który polegać może na zdyskredytowaniu osoby, przeciwko której prowadzone jest takie postępowanie (tak m.in. wyrok s.apel. w Poznaniu z 18.04.2013 r., I ACa 265/13 ; wyrok s. apel. w Lublinie z 20.01.2015 r., I ACa 677/14; wyrok SN z 25.01.2005 r., II PK 152/04, OSNP 2005/17/266). Analiza materiałów zgromadzonych przez rzecznika dyscyplinarnego w toku postępowania wyjaśniającego wskazywała, iż zachodziło podejrzenie, że powód dopuścił się czynów zarzuconych mu potem w akcie oskarżenia. Zainicjowanie i prowadzenie tego postępowania nie było więc całkowicie nieuzasadnione, a przynajmniej nie mogło być za takie uznane przed przeprowadzeniem wszystkich dowodów. Ponownie podkreślić należy, iż nie było w niniejszej sprawie zadaniem Sądu ustalenie, czy powód dopuścił się czynów zarzuconych mu aktem oskarżenia, Sąd miał natomiast obowiązek ustalić, czy działanie organów pozwanego mieściło się w granicach prawa. Mając na uwadze powyższe Sąd przesłuchał wszystkich zawnioskowanych przez powoda świadków celem ustalenia, czy faktycznie nie zachodziły okoliczności, które jednoznacznie przesądziłyby o wiedzy rzecznika dyscyplinarnego lub jego zastępcy, że nie ma podstaw do wszczynania postępowania dyscyplinarnego. Z zeznań świadków takich wniosków nie można jednak wysnuć; świadkowie w znacznej części okoliczności tego postępowania nie pamiętali; z analizy zaś dowodów zgromadzonych na wstępnym etapie postępowania dyscyplinarnego wynikało, iż zarzuty mogły okazać się uzasadnione.

Podkreślić należy, iż nie było obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego czy też jego zastępców jednoznaczne ustalenie winy czy też niewinności powoda, zwłaszcza w sytuacji, w której materiał dowodowy nie był na pierwszy rzut oka oczywisty. Ta bowiem kwestia należała do sądu dyscyplinarnego, który zobligowany był do przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego. Z tego też powodu dla oceny zgodności z prawem działania rzecznika oraz jego zastępcy nie była istotna okoliczność, iż nie przeprowadzono przed wniesieniem aktu oskarżenia wszystkich dowodów wnioskowanych przez powoda. Te same dowody mogły być bowiem przeprowadzone przed sądem dyscyplinarnym. Mając zaś na uwadze treść pism składanych przez D. M. (1) i B. M. już w toku postępowania przed sądem dyscyplinarnym przypuszczać można, iż w swych zeznaniach potwierdziłyby swoje wcześniejsze oskarżenia wysuwane przeciwko powodowi; do Sądu Dyscyplinarnego należała zaś ocena wiarygodności tych zeznań.

Trudno też za bezprawne uznać działania podejmowane przez sąd dyscyplinarny oraz fakt, iż postępowanie przed sądem rozciągnęło się w czasie. Sąd podejmował bowiem na poszczególnych posiedzeniach szereg czynności dowodowych takich jak przesłuchanie świadków i powoda, wystąpił także do sądu rejonowego o ukaranie karą grzywny świadka, który nie stawiał się mimo wezwania na rozprawę. Na czas trwania postępowania miała wpływ okoliczność, iż skład sądu uległ zmianie, co obligowało do powtórzenia całego postępowania dowodowego zgodnie z art. 404 § 2 kpk. Jednocześnie na czas trwania postępowania wpłynęło znacząco kilka wniosków powoda o wyłączenie członków składu sądu. W ewidentny sposób spowodowało to konieczność wyznaczania kolejnych terminów posiedzeń, a także przerywania biegu postępowania dyscyplinarnego. Mimo więc iż powód nie opierał swego żądania na długotrwałości postępowania dyscyplinarnego (o czym świadczy sama treść żądania, w którym domaga się nakazania przeproszenia za fałszywe oskarżenie i popieranie tego oskarżenia, a nie za długotrwałość postępowania dyscyplinarnego), to i tak trudno byłoby uznać, że czas trwania tego postępowania nosi znamiona bezprawności. Czas ten wynikał z konieczności przeprowadzenia szeregu dowodów, obowiązku przeprowadzenia postępowania dowodowego od początku wobec zmiany składu sądu i wreszcie - konieczności nadania biegu wnioskowi o wyłączenie sędziów dyscyplinarnych.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w pkt I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. uznając, że powód przegrał spór. W rezultacie, jest on zobowiązany zwrócić pozwanej całość poniesionych kosztów procesu, na co składały się koszty zastępstwa procesowego zgodnie z § 6 pkt 2, § 11 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w

sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).